

Jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšana Garkalnes novadā –

„Projekts īstenots Jaunatnes politikas valsts programmas 2014.gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros”

RĪGA, 2014

Satura rādītājs

Izmantotie saīsinājumi	3
Ievads	4
1. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa koncepcija	5
2. Indeksa noteikšanas apraksts un metodoloģija	11
3. Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Garkalnes novadā	14
Secinājumi un ieteikumi	22
Pielikumi	24

Izmantotie saīsinājumi

CAWI – datorizētās intervijas tiešsaistes režīmā (internetā) (Computer Assisted Web Interviews)

CSB – Centrālais statistikas birojs

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

ESAO – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas

PAPI – tiešā papīra intervija (Paper Assisted Personal Interviews)

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu parvalde

Ievads

Jebkurā jomā, veiksmīgas un mērķtiecīgas plānošanas un veiksmīgu lēmumu pieņemšanas pamatā ir situācijas izpratne un aktuālās informācijas zināšanas. Jaunatnes politikas jomā vissvarīgāk ir iegūt tieši jauniešu redzējumu par viņu apmierinātību dažādās ikdienas dzīves jomās.

Jau sākot ar 2008.gadu regulāri tiek veikts ikgadējais jaunatnes politikas indeksa monitorings par aktuāliem jaunatnes politikas aspektiem. Pašreizējā formā indekss tiek noteikts kopš 2012.gada, kas nozīmē, ka dažu gadu laikā tiks uzkrāta vērtīga informācija, ļaujot veikt detalizētāku analīzi.

„Jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšana Garkalnes novadā” – ir kvalitatīvas novērošanas darbs, jeb monitorings, kurš ļauj noskaidrot pašu jauniešu novērtējumu dažādās iepriekš noteiktās dimensijās. Monitorings tiek veikts saskaņā ar Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa noteikšanas apstiprinātu koncepciju, un vienlaicīgi 10 Latvijas apdzīvotās vietās, kas ļauj iegūt savstarpēji salīdzināmu informāciju, pārņemt veiksmīgus risinājumus. Līdz ar to, jaunatnes politikas indeksu var uzskatīt par nozīmīgu rīku jauniešu dzīves kopējā stāvokļa uzlabošanai Latvijā.

Indeksa noteikšana notiek sekojošās astoņās dimensijās: Brīvprātīgais darbs, Sociālā iekļaušana, Jaunatne un pasaule, Līdzdalība, Izglītības un apmācības, Jaunrades un kultūra, Veselības aizsardzības un labklājība, Nodarbinātības un uzņēmējdarbība. Visām dimensijām tiek piešķirts vienāds svars, tās vienlīdzīgi iespaido kopējā indeksa vērtību.

Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa mērķauditorija ir jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem. Rezultāts ir – atbilstoši metodoloģijai Garkalnes novada teritorijā noteikts Jaunatnes politikas īstenošanas indekss.

Kopumā indekss – skaitliski izteikts, matemātisks aprēķināts rādītājs – visaptveroši atbild uz jautājumu: **Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā?**

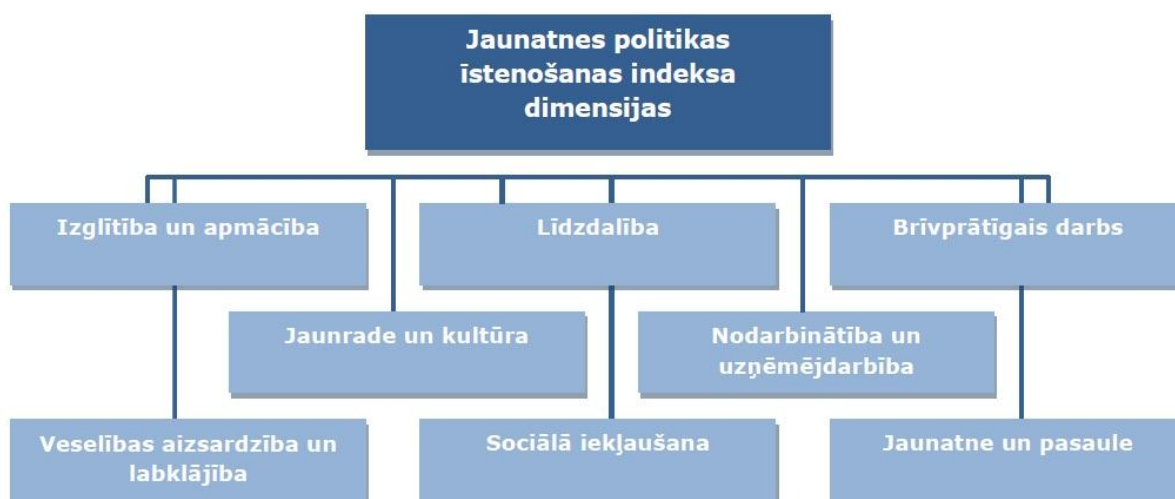
Iegūtie rezultāti kalpos par pamatu novada domes un citu organizāciju tuvākās nākotnes rīcībai attiecībā uz mērķauditoriju. Vadoties pēc rezultātiem, tiks apzinātas tās jomas, kurām visvairāk būtu jāpievērš uzmanība un jāceļ jauniešu apmierinātība.

1. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa koncepcija¹

Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa koncepcija tiek definēta IZM koordinētājā un SIA TNS Latvia 2012.gadā veiktajā pētījumā „Jaunatnes politikas īstenošanas indekss”, uz kuru autors vairakkārt atsauksies šī darba ietvaros.

Balstoties uz citu nozīmīgu valsts dokumentu analīzes rezultātiem un citu valstu pieredzes apskatiem, tika secināts, ka Eiropas Savienības Padomes rezolūcijā norādītās galvenās darbības jomas aptver visus nozīmīgākos jaunatnes politikas aspektus un virzienus, tādēļ Latvijas jaunatnes politikas īstenošanas indeksa veidošana tika balstīta uz šīm 8 jaunatnes politikas jomām, nosakot tās par 8 jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijām.

1.1.Attēls. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijas.

1.1. Indeksa dimensiju kopējais politikas jomu ietvars

Kopumā Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa jomās ir aptvertas galvenās likumdošanā definētās jaunatnes politikas darbības jomas. Visas identificētās dimensijas - izglītība un apmācība; līdzdalība; brīvprātīgais darbs; jaunrade un kultūra; nodarbinātība un uzņēmējdarbība; veselības aizsardzība un labklājība; sociālā iekļaušana; jaunatne un pasaule - ir nozīmīgi jaunatnes politikas virzieni, kuri tiek uzskatīti par centrālajiem jaunatnes politikas izveidē.

¹24.lpp; pieejams:

http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_Izm_Jaunatnes%20monitorings_Politikas%20indekss_2012.pdf

Katra no indeksa dimensijām atbild uz konkrētu jautājumu, kas ļauj indeksa vērtējumus analizēt ne tikai kopumā, bet arī par katru dimensiju atsevišķi, kā arī nodrošina ērtāku indeksa rezultātu salīdzināšanu gan dažādu teritoriālu vienību vidū, gan laika gaitā.

Izveidotais Jaunatnes politikas īstenošanas indekss balstās Latvijas Jaunatnes likumā norādītajos jaunatnes politikas pamatprincipos, un izmantojot indeksu ir iespējams noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašizjūtu, kā arī izvērtēt šo politikas aspektu sniegumu laika gaitā.

1.2. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijas

➤ Izglītība un apmācība

Izglītība kopumā tiek uzskatīta par kvalitatīvas un spējīgas sabiedrības attīstības pamatu, tādēļ izglītības un dažāda veida apmācību kvalitātes un pieejamības jautājumiem jaunatnes politikas kontekstā tiek pievērsta īpaši padziļināta uzmanība. Tāpat sabiedrības attīstībai nozīmīga ir daudzpusīgas un dažādas izglītības pieejamība, kas, ne tikai sniedz iespējas īstenot noteiktas vēlmes, bet tajā pat laikā arī atklāj alternatīvas izglītības un attīstības iespējas. Politikas īstenošanas indeksa kontekstā izglītības un apmācības dimensijā ietvertie jautājumi kopumā sniedz atbildi uz jautājumu:

Kādas ir jauniešu iespējas iegūt viņiem vēlamu izglītības un apmācības pakalpojumu apmēru?

Lai noskaidrotu atbildes uz šo kopējo dimensijas jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par izglītības un apmācības pakalpojumu pieejamību, šīs pieejamības atbilstību reālajām pakalpojumu izmantošanas vēlmēm, kopējo izglītības kvalitātes un skolas piedāvāto aktivitāšu apjoma novērtējumu.

➤ Līdzdalība

Līdzdalība kopumā ir ļoti plašs jēdziens, kas ietver dažādas līdzdalības aspektus un formas. Dažādu līdzdalības formu pieejamība un sasniedzamība veicina ne tikai indivīda personīgo attīstību, bet arī tolerantas un rīcībspējīgas sabiedrības veidošanos. Līdzdalības kontekstā ir īpaši svarīgi pievērsties tieši jaunatnes līdzdalībai dažādās aktivitātēs un sabiedrības procesos, jo tieši šādā veidā jauniešiem tiek atklātas iespējas pierādīt sevi un veidot vidi sev apkārt. Politikas īstenošanas indeksa līdzdalības dimensijā ietvertie jautājumi kopumā sniedz atbildi uz jautājumu:

Cik aktīvi ir jaunieši kopumā un kādi līdzdalības veidi ir jauniešiem aktuālākie?

Lai noskaidrotu atbildes uz centrālo dimensijas jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par to, cik lielā mērā dažādu līdzdalības aktivitāšu pieejamība atbilst jauniešu reālajai vēlmei iesaistīties dažādās līdzdalības formās, par to, kāds ir pašreizējais līdzdalības rādītājs jauniešu vidū, kāda ir jauniešu līdzdalības pieredze un kā jaunieši novērtē informācijas pieejamību par dažādām līdzdalības aktivitātēm.

➤ Brīvprātīgais darbs

Jaunatnes brīvprātīgā darba veicināšana un atbalstīšana ir viena no jaunatnes politikas prioritātēm. Galvenie ieguvumi no brīvprātīgā darba veikšanas ir jauniešiem pašam – viņa zināšanu, prasmju, iemaņu attīstība un lietderīga brīvā laika pavadīšana. Tomēr, kā pierādījuši pētījumi, brīvprātīgā darba veikšana jauniešu vidū Latvijā nav aktuāla, un jaunieši īsti neizprot brīvprātīgā darba nozīmi un ieguvumus no tā veikšanas. Lai izprastu kāds ir brīvprātīgā darba attīstības potenciāls un reālā situācija, politikas īstenošanas indekss brīvprātīgā darba dimensijā ietver jautājumus, kuri sniedz atbildi uz jautājumu:

Cik lielā mērā jaunieši ir ieinteresēti brīvprātīgā darba veikšanā?

Lai noskaidrotu atbildi uz šo dimensijas kopējo jautājumu, tiek noskaidrota jauniešu brīvprātīgā darba veikšanas regularitāte, vēlme turpmākajā gadā veikt brīvprātīgo darbu un kopējās informācijas par brīvprātīgo darbu pieejamība.

➤ Jaunrade un kultūra

Jauniešu attīstība lielā mērā ir saistīta tieši ar kultūras, sociālo un ekonomisko vidi, kurā jaunieši attīstās. Plašs kultūras skatījums sniedz jauniešiem iespējas „redzēt” un „zināt” vairāk, meklēt dažādus risinājumus un izvērtēt dažādus rīcības modeļus ikdienas situācijās. Tieši plaša dažādu zināšanu bāze tiek uzskatīta par jaunrades un inovāciju veicinātāju sabiedrībā, savukārt tieši jaunrades reālais līmenis un potenciāls veicina sabiedrības ekonomiskās un sociālās situācijas uzlabošanu.

Latvijas līmenī uzmanība tiek pievērsta tieši kopējā aktivitātes līmeņa identificēšanai, kas norāda, cik lielā mērā tiek apmierinātas jauniešu vajadzības pēc jaunrades un kultūras aktivitātēm. Jaunrades un kultūras dimensijas kopējais jautājums ir:

Cik aktīvi ir jaunieši iesaistoties dažādās kultūras aktivitātēs?

Lai noskaidrotu atbildi uz šo jautājumu, jauniešiem tiek uzdots jautājumu kopums par interesi izmantot dažādus kultūras pakalpojumus, par dažādu pasākumu pieejamības atbilstību

pakalpojumu izmantošanas interesi, kā arī par aktivitātes līmeni pasākumu organizēšanas iniciēšanai.

➤ **Nodarbinātība un uzņēmējdarbība**

Jautājumi, kas saistīti ar jaunatnes nodarbinātību mūsdienās gan Eiropas, gan Latvijas līmenī ir īpaši aktuāli – bieži tiek diskutēts par jaunatnes bezdarbu, apgūto zināšanu līmeņa un kvalitātes neatbilstību darba tirgus prasībām, grūtībām savienot darbu ar mācībām un dažāda vecuma jauniešiem piemērotu nodarbinātības veidu trūkumu. Tajā pašā laikā, kad pastāv sarežģījumi jaunatnes nodarbinātības jomā, paralēli tiek norādīts, ka ekonomisko attīstību var veicināt kvalitatīvas uzņēmējdarbības attīstība un jaunu, inovatīvu uzņēmumu veidošanās.

Šādu skatījumu kontekstā lielākā uzmanība jāpievērš jautājumiem par apgūto prasmju kvalitāti un piemērotību darba tirgum, kā rezultātā jauniešiem tiktu nodrošināta konkurētspējīga pozīcija, sagatavojoties dzīvei pēc izglītības apgūšanas.

Nodarbinātības un uzņēmējdarbības dimensijas kopējais jautājums ir:

Kā jaunieši novērtē savu iegūto prasmju kvalitāti saistībā ar iekļaušanos darba tirgū?

Lai rastu atbildi uz šo jautājumu, tiek noskaidroti jauniešu viedokļi par viņu apgūto prasmju piemērotību darba tirgum, īpaši pievēršoties prasmēm un zināšanām, kuras apgūtas skolā un studijās, un prasmēm un zināšanām, kuras apgūtas interešu vai neformālās izglītības vietās, kā arī par vēlamākajām nodarbinātības formām nākotnē.

➤ **Veselības aizsardzība un labklājība**

Veselības un labklājības līmenis kopumā tiek mērīts ļoti dažādi (piemēram, kopējie labklājības un dzīves kvalitātēs pētījumi; atsevišķi ESAO finansētie pētījumi), tomēr visbiežāk pētījumos padziļināta uzmanība tiek pievērsta atsevišķiem, konkrētiem veselības, sociālās politikas vai labklājības aspektiem. Kopumā iegūtā informācija ir salīdzinoši sadrumstalota un sarežģīti pārvaldāma. Lai Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā iegūtie dati būtu savstarpēji salīdzināmi, ērti iegūstami un salīdzinoši viegli analizējami un izmantojami, tiek pieņemts, ka galvenais princips šīs dimensijas izstrādē ir vispārīgums. Kopējais veselības aizsardzības un labklājības dimensijas jautājums ir:

Kāds ir vispārējais jauniešu fiziskās veselības un labklājības līmenis?

Lai gūtu atbildi uz šo jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par viņu dzīves kvalitātes novērtējumu, veselības stāvokli un fizisko aktivitāšu līmeni.

➤ **Sociālā iekļaušana**

Sociālās iekļaušanas tematika aptver ne tikai jautājumus par emocionālo drošību vai līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanu pēc dažādām pazīmēm atšķirīgām personām, sociālās iekļaušanas jautājumi ir arī jautājumi par labvēlīgas vides nodrošināšanu, kopējā savstarpējās uzticības līmeņa nodrošināšanu un iespējām ietekmēt sev nozīmīgus apkārtējos notikumus. Kopējais jautājums Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā Sociālās iekļaušanas dimensijā ir:

Kāda ir jauniešu pašizjūta apkārtējā sociālajā vidē?

Šajā dimensijā tiek aptverti jautājumi par uzticības līmeni citiem cilvēkiem un par iespējām ietekmēt lēmumu pieņemšanu dažādos sociālajos līmeņos.

➤ **Jaunatne un pasaule**

Mūsdienu globalizētajā pasaulē ir radušās dažādas iespējas, kuras pirms vairākiem gadu desmitiem nepastāvēja. Interneta attīstība nodrošinājusi iespēju komunicēt ar dažādu tautību un valstu pārstāvjiem; ir pavērušās plašākas izglītības, nodarbinātības iespējas; paaugstinās ne tikai informētības pakāpe par dažādiem pasaules līmeņa notikumiem, bet arī interese par tiem.

Šobrīd jaunieši vairs nesaista savu ikdienu un dzīvi kopumā tikai ar kādu vienu nelielu teritoriālu vienību. Tāpēc ir nozīmīgi panākt to, ka jaunieši izprot savu „vietu” un nozīmi pasaulē – jauni cilvēki ir spējīgi, aktīvi rīkojoties un līdzdarbojoties, veidot sev patīkamu un piemērotu sociālo, ekonomisko un politisko vidi. Kopējais jautājums Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā Jaunatnes un pasaules dimensijā ir:

Kā jaunieši izjūt savas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu un cik lielā mērā jaunieši aktīvi interesējas par dažāda līmeņa notikumiem?

Lai atbildētu uz šo dimensijas kopējo jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par informētības līmeni par notikumiem dažāda līmeņa teritoriālajās vienībās, par iespējām ietekmēt dažādu valsts un sabiedrības līmeņa lēmumu pieņemšanu un iespējām ietekmēt tieši jauniešu ikdienā un sadzīvē nozīmīgu jautājumu izlemšanu dažāda līmeņa teritoriālajās vienībās.

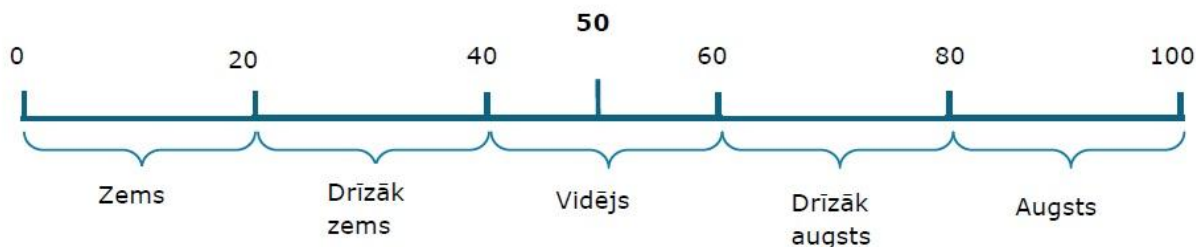
1.3. Indeksa rezultātu analīze²

Gan iegūtais indeksa rezultāts, gan rezultāti katrā no indeksa dimensijām ir izteikti punktu skalā no 0 līdz 100.

² 31.lpp; pieejams:

http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_IZM_Jaunatnes%20monitorings_Politikas%20indekss_2012.pdf

1.2.Attēls. Analīzes shēma. Punktu skala. Snieguma vērtējums.

Rezultātu analīze tiek balstīta uz snieguma novērtēšanas skalu, kurā kopējais stāvokļa novērtējums tiek sadalīts 5 vienādās vērtējumu grupās (robežās ik pa 20 punktiem), kur katrai grupai atbilst noteikts vērtējums:

- no 0 līdz 20 punktiem – zems novērtējums;
- no 21 līdz 40 punktiem - drīzāk zems novērtējums;
- no 41 līdz 60 punktiem – vidējs novērtējums;
- no 61 līdz 80 punktiem - drīzāk augsts novērtējums;
- no 81 līdz 100 punktiem - drīzāk augsts novērtējums.

Indeksa dimensiju vai kopējais indeksa rezultāts tiek uzskatīts par ļoti augstu, ja indekss ir 81 punkts vai vairāk. Šis rādītājs - vismaz 81 punkts – tāpat tiek uzskatīts par vēlamu situāciju politikas novērtējuma kontekstā. Tomēr jāņem vērā tas, ka indeksu var uzlabot tikai pakāpeniski, piemēram, **gada laikā reāli sasniedzams indeksa uzlabojums ir ne vairāk kā 3 indeksa punkti.**

Tā kā kopējais Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa rezultāts tiek iegūts apkopot visu dimensiju vidējos rādītājos, šis indekss parāda jaunatnes vidējo rezultātu līmeni. Attiecīgi dimensiju rādītāji tiek salīdzināti pret indeksa vidējo rādītāju – norādot dimensijas, kurās kopumā ir augstāks vai zemāks vērtējums nekā indeksa kopējais rādītājs.

Tāpat indekss nodrošina iespēju veikt salīdzinājumus starp dimensiju rezultātiem.

Tiek pieņemts, ka visos gadījumos **var runāt par nozīmīgām atšķirībām, ja atšķirības ir vismaz 3 indeksa punkti.** Tas nozīmē, ka, ja rezultāti starp dimensijām ir līdzīgi, piemēram, 55 un 56 punkti, nevar uzskatīt, ka vērtējumos ir nozīmīgas atšķirības. Tomēr, ja rezultātu vidū ir atšķirības vismaz par trīs punktiem, piemēram, 56 un 68 punkti, tad var apgalvot, ka rezultāti ir būtiski atšķirīgi.

2. Indeksa noteikšanas apraksts un metodoloģija

➤ Mērķis

Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa noteikšanas apstiprinātas koncepcijas ietvaros, mērķis tiek definēts – noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašvērtējumu, īpaši pievēršoties Jaunatnes likumā definētajiem vienlīdzības, līdzdalības un jauniešu interešu ievērošanas principiem.

➤ Mērķa grupa

Latvijas jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem, kuri tiek sadalīti vēl 3 apakš kategorijās:

no 13 līdz 15 gadiem;

no 16 līdz 19 gadiem;

no 20 līdz 25 gadiem,

kas ļauj veikt iegūto datu svēršanas procedūru, balstoties uz faktisku iedzīvotāju skaitu katrā no vecumgrupām.

➤ Aptaujas metode

Monitorings tika veikts kvantitatīvas aptaujas veidā. Divi svarīgākie aptaujas veidi bija:

PAPI – tiešā papīra intervija (PAPI – Paper Assisted Personal Interviews);

CAWI – datorizētās intervijas tiešsaistes režīmā (internetā).

Sadalījums starp respondentiem atbilstoši aptaujas veidiem ir ļoti līdzīgs, tikai neliels pārsvars ir datorizēto interviju veidam.

➤ Ģeogrāfiskais pārklājums

Indeksa noteikšanai tika pieaicināti atbilstošās vecuma grupas Garkalnes novada iedzīvotāji.

➤ Ģenerālais kopums un Izlases lielums

Balstoties uz jaunākajiem datiem no CSB, PMLP un Garkalnes novada pašvaldības, novada iedzīvotāju skaits vecumā no 13 līdz 25 gadiem ir aptuveni 1200 iedzīvotāji.

Izlases lielums ir 100 respondenti un izlase ir reprezentatīva.

➤ Izlases metode

Respondentu izlase tika veidota, izmantojot kombinēto izlases veidošanas metodi – stratificētās nejaušās izlases un kvotu metodi, šādā veidā nodrošinot to, ka izlase ir reprezentatīva.

➤ **Aptaujāšanas periods**

PAPI – anketas tika aizpildītas no 2014.gada 20.septembra līdz 10.oktobrim;

CAWI – anketas tika aizpildītas no 2014.gada 15.septembra līdz 15.oktobrim;

Vidējais PAPI aptaujas aizpildīšanas laiks bija 15 minūtes.

➤ **Kvalitātes kontrole**

Tika veikta visās pētījuma stadijās, CAWI ankešu pārbaude notika automātiski (neatbilstoši aizpildītu anketu sistēma nepieņem), PAPI ankešu aizpildīšana atbilstoši prasībām tika pārbaudīta uzreiz pēc aizpildīšanas. Kvalitātes kontroles pasākumi tika īstenoti arī individuālo respondentu indeksa aprēķināšanas laikā, ka arī kopējā Garkalnes novada aprēķinā.

➤ **Datu svēršanas procedūras**

Rezultāti pirms apstrādes papildus tika svērti pēc 3 parametriem: dzimuma, vecuma, un tautības atbilstoši CSB, PMLP un Garkalnes novada pašvaldības sniegtai informācijai, kas ir aktuāla uz 2014.gada sākumu.

Piemērojot datu svēršanas procedūras, tika koriģēts pētījuma izlases sadalījums, to pietuvinot Garkalnes novada iedzīvotāju vecumā no 13 līdz 25 gadiem struktūrai. Zemāk redzamā tabulā sniegta informāciju attiecībā uz faktisku respondentu sadalījumu un sadalījumu pēc svēršanas.

<i>1.1.Tabula. Izlases struktūra.</i>					
		Svērti %	Svērts skaits	Nesvērti %	Nesvērts skaits
Pēc dzimuma:	Vīriešu	53	53	52	52
	Sieviešu	47	47	48	48
Pēc vecuma:	13 – 15	19	19	40	40
	16 – 19	35	35	34	34
	20 – 25	46	46	26	26
Pēc tautības:	Latvietis	67	67	79	79
	Citas tautības	33	33	21	21

➤ **Rezultātu precizitāte**

Pie izlases apjoma ($n = 100$) pētījuma kopējā kļūda ir +/-9,08% ar 95% varbūtības līmeni.

➤ **Rezultātu apstrāde**

Indekss ir rādītājs, kurā skaitliskā formā izteikts jaunatnes politikas īstenošanas rezultāts. Tas tiek veidots, apstrādājot aptaujas veidā iegūtos 8 Jaunatnes politikas dimensiju novērtējumus, kā rezultātā vērtējums tiek iegūts gan par katru no 8 dimensijām, gan indeksa rādītājs par visām dimensijām kopumā. Indekss tiek izteikts skalā no 0 līdz 100.

Rezultātu apstrāde tika veikta formā, kas ir aprakstīta indeksa svaru kartē.³

³ 33.lpp; pieejams:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_IZM_Jaunatnes%20monitorings_Politikas%20indekss_2012.pdf

3. Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Garkalnes novadā

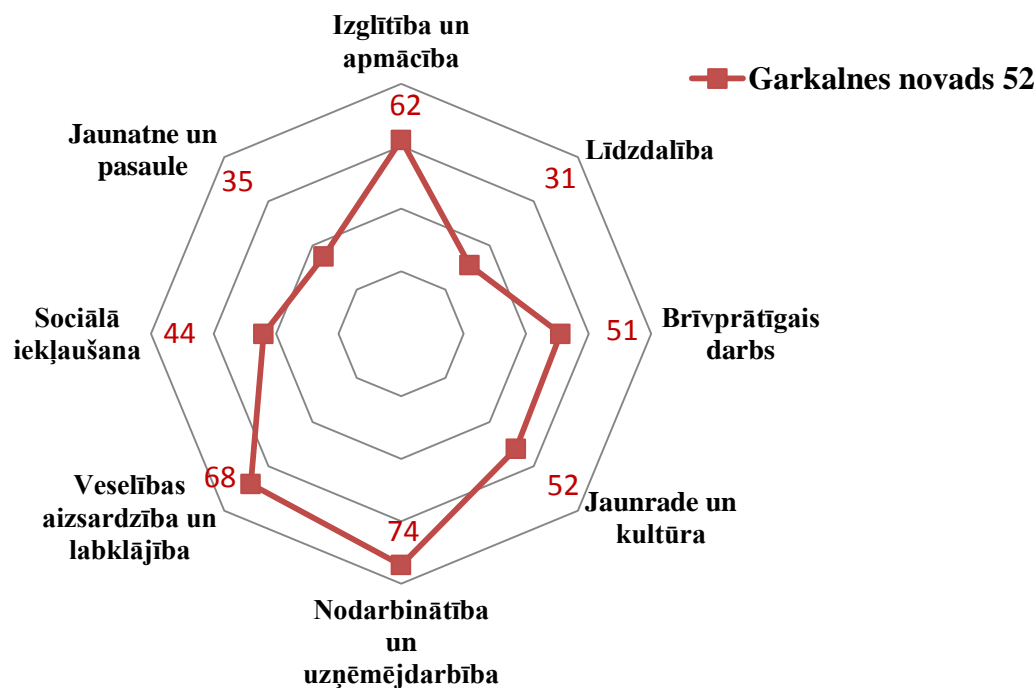
3.1. Garkalnes novada indeksa analīze

Sākotnēji tika definēts, ka indeksa mērķis ir **noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašizjūtu, īpaši pievērosoties Jaunatnes likumā definētajiem vienlīdzības, līdzdalības un jauniešu interešu ievērošanas principiem.**

Apstrādājot dimensiju rezultātus noteiktajā sistēmā, tiek iegūts indeksa rādītājs, kurš attēlo kopējo jaunatnes politikas situāciju Latvijā un atbild uz jautājumu: **Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā?**

Balstoties uz augstākminēto metodoloģijas aprakstu un izmantojot indeksa svaru karti, monitoringa ietvaros tika noteikts 2014.gada Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Garkalnes novadā. Indeksa vērtība atsevišķās dimensijās un kopējais indekss ir redzami 3.1.attēlā.

3.1.Attēls. Jaunatnes politikas īstenošanas indekss: Garkalnes novads

Kā varam redzēt, kopējais indeksa rādītājs ir 52 punkti, līdz ar to šo rezultātu var novērtēt kā viduvēju. Tiek uzskatīts, ka par vēlamu situāciju politikas novērtējuma kontekstā ir 81 punkts, un starpība līdz vēlamai situācijai ir 29 punkti. Kas ir ļoti daudz, jo par ievērojamu indeksa

pieaugumu var uzskatīt pieaugumu par 3 punktiem (kas ir maksimums, ko var sasniegt gada laikā).

Izvērtējot atsevišķu dimensiju indeksa rādītājus, tās sadalās 3 grupās:

- **Drīzāk zems rādītājs** (20 – 40 punkti) – Līdzdalība, Jaunatne un pasaule;
- **Vidējs rādītājs** (40 – 60 punkti) – Brīvprātīgais darbs, Jaunrade un kultūra, Sociālā iekļaušana;
- **Drīzāk augsts rādītājs** (60 – 80 punkti) – Izglītība un apmācība, Nodarbinātība un uzņēmējdarbība, Veselības aizsardzībai un labklājība.

Kā mēs varam redzēt, nevienā dimensijā rezultāts nav izteikti zems (zem 20 punktiem) vai augsts (virs 80 punktiem), kas vēlreiz apliecina kopējā indeksa viduvējo rādītāju.

Ne mazāk svarīgi ir novērtēt katras atsevišķas dimensijas novirzi no kopēja indeksa rādītāja. Situācija Garkalnes novadā ir apkopota tabulā, par nozīmīgu uzskatot novirzi par +/-3%.

3.1.Tabula. Rezultātu salīdzinājums dimensiju vidū: Garkalnes novads.

Dimensija	Izglītība un apmācība	Līdzdalība	Brīvprātīgais darbs	Jaunrade un kultūra
Garkalnes novads	62 ↑	31 ↓	51	52
Dimensija	Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	Veselības aizsardzība un labklājība	Sociālā iekļaušana	Jaunatne un pasaule
Garkalnes novads	74 ↑	68 ↑	44 ↓	35 ↓

↑ Rezultāts ir nozīmīgi zemāks kā vidējais indeksa rādītājs

↓ Rezultāts ir nozīmīgi augstāks kā vidējais indeksa rādītājs

Kā mēs varam redzēt 3 dimensijās (Līdzdalība, Jaunatne un pasaule, Sociālā iekļaušana) rādītājs ir nozīmīgi zemāks. Un arī 3 dimensijās (Izglītība un apmācība, Nodarbinātība un uzņēmējdarbība, Veselības aizsardzībai un labklājība) rādītājs ir nozīmīgi augstāks.

Šeit var novērot arī dažas likumsakarības. Nozīmīgi zemāks rezultāts attiecās uz dimensijām, kuras vairāk ir vērstas uz sociālo aspektu un jauniešu velmi līdzdarboties. Un pavisam otrādi, drīzāk augsts novērtējums ir uzrādīts dimensijās kuras raksturo jaunieša individualitāti un personīgas intereses.

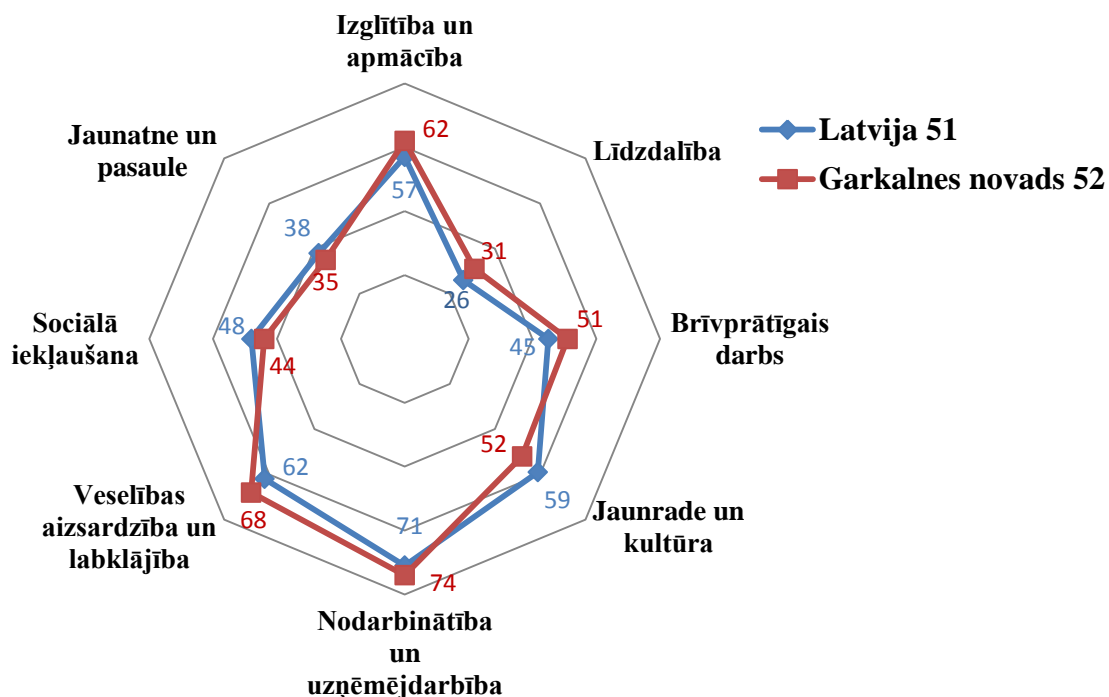
3.2. Garkalnes novada un Latvijas indeksa salīdzinājums

Lai izdarītu pamatotus secinājumus un objektīvi novērtētu indeksa rādītājus Garkalnes novadā ir nepieciešams veikt salīdzinošu analīzi.

Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa ietvaros ir pieņemts, ka analīze tiek veikta salīdzinot ar kopējo Latvijas indeksu, kas tika noteikts 2012.gadā un var lieliski kalpot par katras atsevišķas pašvaldības salīdzinājumu valsts līmenī.

Garkalnes novada un Latvijas Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa salīdzinājums ir attēlots zemāk.

3.2.Attēls. Jaunatnes politikas īstenošanas indekss: Latvija un Garkalnes novads

Kā mēs varam redzēt, kopējais indeksa rādītājs ir praktiski vienāds, un Garkalnes novadā ir augstāks tikai par 1 punktu. Bet neskatoties uz to, ir vērts salīdzināt savā starpā atsevišķas dimensijas, jo 5 no tām atšķirību var uzskatīt par nozīmīgu. Salīdzinošā analīze ir apkopota 3.2.tabulā.

3.2.Tabula. Rezultātu salīdzinājums dimensiju vidū: Garkalnes novads un Latvija.

Dimensija	Izglītība un apmācība	Līdzdalība	Brīvprātīgais darbs	Jaunrade un kultūra
Garkalnes novads	62 ↑	31 ↑	51 ↑	52 ↓
Latvija	57	26	45	59
Dimensija	Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	Veselības aizsardzība un labklājība	Sociālā iekļaušana	Jaunatne un pasaule
Garkalnes novads	74	68 ↑	44 ↓	35
Latvija	71	62	48	38

↑ Rezultāts ir nozīmīgi zemāks kā vidējais Latvijas indeksa rādītājs

↓ Rezultāts ir nozīmīgi augstāks kā vidējais Latvijas indeksa rādītājs

Salīdzinot Garkalnes novada indeksa monitoringa rezultātus ar Latvijas vidējo rezultātu pa atsevišķām dimensijām, redzams, ka Garkalnes novadā ir salīdzinoši augstāks vērtējums dimensijās – Izglītības un apmācība (Garkalnes novadā – 62 punkti, Latvijā - 57 punkti), Līdzdalība (Garkalnes novadā – 31 punkts, Latvijā – 26 punkti), Brīvprātīgais darbs (Garkalnes novadā – 51 punkts, Latvijā – 45 punkti), kā arī Veselības aizsardzība un labklājība (Garkalnes novadā – 68 punkti, Latvijā - 62 punkti), bet salīdzinoši zemāks vērtējums nekā Latvijā kopumā ir dimensijās Jaunrade un kultūra (Garkalnes novadā – 52 punkti, Latvijā - 59 punkts), kā arī Sociālā iekļaušana (Garkalnes novadā – 44 punkti, Latvijā - 48 punkts).

Kopumā salīdzinot Garkalnes novada indeksa rādītājus dažādās dimensijās ir novērojamas līdzīgas tendences, ko lieliski var redzēt 3.2.attēlā, diagrammas līnijām praktiski atkārtotot vienai otru.

Tagad apskatīsim katru indeksa dimensiju atsevišķi un meģināsim noskaidrot kādas ir atbildes uz sākotnēji izvirzītajiem dimensiju kopējiem jautājumiem.⁴

➤ **Izglītība un apmācība (62 punkti no 100)**

Vērtējums dimensijā ir drīzāk augsts. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Kādas ir jauniešu iespējas iegūt viņiem vēlamu izglītības un apmācības pakalpojumu apmēru?

⁴ 24.lpp; pieejams:

http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_IZM_Jaunatnes%20monitorings_Politikas%20indekss_2012.pdf

Kopumā dimensijas vērtējums par 10 punktiem ir augstāks kā kopējais indeksa rādītājs Garkalnes novadā, tas nozīmē, ka jaunieši ir apmierināti ar savām iespējam iegūt izglītību (arī ar tās kvalitāti) vai arī apmeklēt dažādas apmācības (sporta, mākslas, interešu pulciņus).

Salīdzinoši ar citām dimensijām, Izglītības un apmācības (62 punkti) dimensija nav līdzīgi (3 punktu ietvaros) novērtēta ne ar vienu citu dimensiju, 5 dimensijas – Līdzdalība (31 punkts), Brīvprātīgais darbs (51 punkts), Jaunrade un kultūra (52 punkti), Sociālā iekļaušana (44 punkti), Jaunatne un pasaule (35 punkti) ir novērtētas ievērojami zemāk, un 2 dimensijas – Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti), Veselības aizsardzība un labklājība (68 punkti) ir novērtētas ievērojami augstāk.

➤ **Līdzdalība (31 punkts no 100)**

Vērtējums dimensijā ir drīzāk zems. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Cik aktīvi ir jaunieši kopumā un kādi līdzdalības veidi ir jauniešiem aktuālākie?

Izejot no vērtējuma, jaunieši kopumā nav aktīvi dažādos līdzdalības veidos, un tie jauniešiem nav aktuāli. Analizējot atbildes var redzēt, ka jaunieši ir zinoši par dažādām līdzdalības aktivitātēm (tematiskās grupas, jauniešu organizācijas, nevalstiskās vai politiskās organizācijas) Garkalnes novada teritorijā, bet tie izrāda zemu interesi attiecībā uz līdzdarbošanos tanīs.

Kopumā dimensijas vērtējums par 21 punktu ir zemāks kā kopējais indeksa rādītājs Garkalnes novadā, kā rezultātā var secināt, ka situācija šajā jomā no jauniešu skatu punkta vērtēta negatīvi. Vienīgā laba informācija attiecībā uz Garkalnes novada jauniešiem, ka šīs dimensijas radītājs Latvijas ietvaros ir vēl zemāks un sastāda 25 punktus.

➤ **Brīvprātīgais darbs (51 punkts no 100)**

Vērtējums dimensijā ir vidējs. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Cik lielā mērā jaunieši ir ieinteresēti brīvprātīgā darba veikšanā?

Izejot no vērtējuma, kopumā jaunieši ir daļēji ieinteresēti brīvprātīgā darba veikšanā. Dimensijas vērtējums par 1 punktu ir zemāks kā kopējais indeksa rādītājs Garkalnes novadā, kā rezultātā var secināt, ka situācija šajā jomā no jauniešu skatu punkta tiek vērtēta viduvēji. Jaunieši ir gatavi veikt brīvprātīgo darbu, bet tikai dažas reizes gadā.

Salīdzinoši ar citām dimensijām, Brīvprātīgais darbs (51 punkts) dimensija ir līdzīgi (3 punktu ietvaros) novērtēta ar dimensiju – Jaunrade un kultūra (52 punkti), 3 dimensijas –

Līdzdalība (31 punkts), Sociālā iekļaušana (44 punkti), Jaunatne un pasaule (35 punkti) ir novērtētas ievērojami zemāk, un 3 dimensijas – Izglītība un apmācība (62 punkti), Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti), Veselības aizsardzība un labklājība (68 punkti) ir novērtētas ievērojami augstāk.

➤ **Jaunrade un kultūra (51 punkts no 100)**

Vērtējums dimensijā ir vidējs. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Cik aktīvi ir jaunieši iesaistoties dažādās kultūras aktivitātēs?

Izejot no vērtējuma, kopumā jaunieši ir daļēji ieinteresēti iesaistīšanās kultūras aktivitātēs. Dimensijas vērtējums sakrīt ar kopējo indeksa rādītāju Garkalnes novadā, kā rezultātā var secināt, ka situācija šajā jomā no jauniešu skatu punkta tiek kopumā vērtēta viduvēji. Jaunieši nav ļoti aktīvi un neizraisa lielu interesi par kultūras aktivitātēm. Atbildot uz dimensijas jautājumiem, jaunieši bieži norāda, ka tiem ir materiālās vai ģeogrāfiskās iespējas iesaistīties kultūras aktivitātēs, bet nav lielas vēlēšanas to darīt.

Salīdzinoši ar citām dimensijām, Jaunrade un kultūra (52 punkti) dimensija ir līdzīgi (3 punktu ietvaros) novērtēta ar dimensiju – Brīvprātīgais darbs (51 punkti), 3 dimensijas – Līdzdalība (31 punkts), Sociālā iekļaušana (44 punkti), Jaunatne un pasaule (35 punkti) ir novērtētas ievērojami zemāk, un 3 dimensijas – Izglītība un apmācība (62 punkti), Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti), Veselības aizsardzība un labklājība (68 punkti) ir novērtētas ievērojami augstāk.

➤ **Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti no 100)**

Vērtējums dimensijā ir drīzāk augsts, un vienlaicīgi ir visaugstāk novērtēta dimensija no Garkalnes novada jauniešu puses. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Kā jaunieši novērtē savu iegūto prasmju kvalitāti saistībā ar iekļaušanos darba tirgū?

Vērtējums nozīmē, ka jaunieši drīzāk augsti novērtē iegūto prasmju kvalitāti un esot optimistiski noskaņoti attiecībā uz nodarbinātības iespējām, uzrādot arī lielu vēlēšanas nodarboties ar uzņēmējdarbību.

Dimensijas vērtējums ir augstāks nekā vidējais indeksa rādītājs Latvijā (71 punkts), ko var skaidrot ar Garkalnes novada tuvumu Rīgai un salīdzinoši labāku situāciju darba tirgū un lielākas iespējas uzņēmējdarbības attīstībai.

➤ **Veselības aizsardzība un labklājība (68 punkti no 100)**

Vērtējums dimensijā ir drīzāk augsts. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Kāds ir vispārējais jauniešu fiziskās veselības un labklājības līmenis?

Kopumā šāds rādītājs atklāj, ka kopējais jauniešu fiziskās veselības un labklājības līmenis ir salīdzinoši augsts. Situācija šinī jomā ir pozitīva, jo vērtējums ir ievērojami (par 16 punktiem) lielāks par kopējo indeksa novērtējumu un arī par 6 punktiem lielāks kā Latvijas vērtējums atbilstošā jomā. Garkalnes novada jaunieši labi novērtē savu veselības stāvokli un ir diezgan apmierināti ar dzīves kvalitāti.

Salīdzinoši ar citām dimensijām, tikai vienā dimensijā – Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti) vērtējums ir ievērojami augstāks, bet pārējās 6 dimensijās vērtējums ir ievērojami zemāks.

➤ Sociālā iekļaušana (44 punkti no 100)

Vērtējums dimensijā ir viduvējs un tikai nedaudz lielāks, lai to neuzskatītu par drīzāk zemu. Tāpēc šai dimensijai vajadzētu pievērst pastiprinātu uzmanību. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Kāda ir jauniešu pašizjūta apkārtējā sociālajā vidē?

Vērtējums nozīmē, ka jauniešu pašizjūta apkārtējā sociālajā vidē ir viduvēja un tikai nedaudz virs drīzāk zemas. Tas nozīmē, ka jauniešiem varētu būt par maz iemaņu vai arī vēlēšanas atrasties apkārtējā sociālajā vidē. Jāpievērš uzmanību, ka vērtējums ir ievērojami (par 4 punktiem) zemāks nekā Latvijas vērtējums šai dimensijai.

Salīdzinoši ar citām dimensijām vērtējums ir trešais zemākais no visām 8 dimensijām. Zemāks vērtējums ir tikai 2 dimensijām – Līdzdalība (31 punkts), Jaunatne un pasaule (35 punkti). Svarīgi, ka visas 3 dimensijas ar viszemāko novērtējumu ir savstarpēji saistītas un vērstas uz sociālajiem aspektiem.

Analizējot šo situāciju vajadzētu atcerēties arī indeksa rādītāja galveno jautājumu : **Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā?**

Un mēs redzam, ka uzsvars tiek likts uz kvalitatīvu dzīvi sabiedrībā, ko diezgan grūti iedomāties bez iemaņām Līdzdarbības un Sociālās iekļaušanas iemaņām.

➤ Jaunatne un pasaule (35 punkti no 100)

Vērtējums dimensijā ir drīzāk zems. Sākotnēji izvirzītais dimensijas kopējais jautājums ir:

Kā jaunieši izjūt savas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu un cik lielā mērā jaunieši aktīvi interesējas par dažāda līmeņa notikumiem?

Kopumā jaunieši drīzāk vāji izjūt savas spējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu sabiedrībā. Ka arī izrāda drīzāk zemu interesi par notikumiem savā pašvaldībā, Latvijā vai citur pasaulē.

Dimensijas vērtējums ir ievērojami zemāks par Garkalnes novada kopējo indeksa vērtējumu, līdz ar to situācijā joma tiek vērtēta kā negatīva. Dimensijai Jaunatne un pasaule ir otrs zemākais novērtējums, visu pārējo dimensiju novērtējums ir ievērojami augstāks.

Garkalnes novada pašvaldībai būtu jāapdomā pasākumi un veidi, kā jauniešiem palielināt savu interesi par procesiem novadā un ārpus tā, ka arī stiprināt jauniešu pārliecību par iespējām ietekmēt lēmumus.

Secinājumi un ieteikumi

Balstoties uz veikto Garkalnes novada Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa noteikšanas darbu, tiek izdarīti sekojoši secinājumi:

- Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa monitorings ir uzsākts 2012.gadā, balstoties uz 8 jaunatnes politikas dimensijām, kurās ir aptvertas galvenās likumdošanā definētās jaunatnes politikas darbības jomas;
- Visas identificētās dimensijas - izglītība un apmācība; līdzdalība; brīvprātīgais darbs; jaunrade un kultūra; nodarbinātība un uzņēmējdarbība; veselības aizsardzība un labklājība; sociālā iekļaušana; jaunatne un pasaule - ir nozīmīgi jaunatnes politikas virzieni, kuri tiek uzskatīti par centrālajiem jaunatnes politikas izveidē;
- Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa indeksa mērķis ir noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašizjūtu, īpaši pievērosoties Jaunatnes likumā definētajiem vienlīdzības, līdzdalības un jauniešu interešu ievērošanas principiem;
- Kopumā indekss – skaitliski izteikts, matemātisks aprēķināts rādītājs – visaptveroši atbild uz jautājumu: **Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā?**
- Vēlamais indeksa vērtējums ir 81 punkts un augstāk. Garkalnes novada gadījumā indeksa rezultāts ir 52 punkti, kas ir viduvējs un tikai par vienu punktu augstāks par Latvijas indeksa rezultātu;
- Garkalnes novadā nevienā no dimensijām nav sasniegts vēlamais rezultāts, jeb 81 punkts, līdz ar to novada pašvaldībai sadarbībā ar jaunatnes organizācijām jāstrādā pie katras no dimensijām, cenšoties paaugstināt jauniešu interesi, līdzdalību, izpratni vai apmierinātību visās jomās;
- Trijās no dimensijām (Līdzdalība (31 punkts), Jaunatne un pasaule (35 punkti), Sociālā iekļaušana (44 punkti)) vērtējums ir ievērojami zemāks par kopējo indeksa vērtējumu novadā. Svarīgi, ka visas 3 dimensijas ar viszemāko novērtējumu ir savstarpēji saistītas un vērstas uz sociālajiem aspektiem;
- Citās trīs dimensijās (Izglītība un apmācība (62 punkti), Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti), Veselības aizsardzībai un labklājība (68 punkti)) rādītājs

ir nozīmīgi augstāks. Pretēji dimensijām ar viszemākajiem rādītājiem, šīs ir vērstas uz jauniešu individuālām aktivitātēm un situācijas novērtējumu;

- Jāņem vērā tas, ka indeksu var uzlabot tikai pakāpeniski, piemēram, gada laikā reāli sasniedzams indeksa uzlabojums ir ne vairāk kā 3 indeksa punkti. Līdz ar to, vēlamā rezultāta sasniegšanai (palielināt indeksu par 29 punktiem) ir nepieciešami ilgie gadi mērķtiecīga darba;

Izdarītie secinājumi ļauj darba autoram sniegt sekojošus priekšlikumus:

- Kad tiks publicēti 2014.gada Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa monitoringa rādītāji no visām 10 pašvaldībām, salīdzināt Garkalnes novada rādītājus ar pārējiem. Ja kādās no dimensijām rādītājs ievērojami pārsniegs Garkalnes novada attiecīgo rādītāju, sazināties ar citām pašvaldībām un uzzināt vairāk par veiksmīgiem pasākumiem un piemēriem;
- Balstoties uz Garkalnes novada monitoringa rezultātiem sarīkot novada pašvaldības, izglītības, sociālā dienesta, jaunatnes un citu organizāciju kopējo sapulci un darbības plāna izstrādi;
- Lielāku uzmanību pievērst un ieviest pasākumus kuri būs vērsti uz vājāko 3 dimensiju – Līdzdalība (31 punkts), Jaunatne un pasaule (35 punkti), Sociālā iekļaušana (44 punkti) situācijas uzlabojumu. Kas ļaus ar mazākiem līdzekļiem paaugstināt kopējo Garkalnes novada indeksu;
- Atbalstīt jauniešu aktivitātes kas ir saistītas ar visaugstāk novērtēto dimensiju – Nodarbinātība un uzņēmējdarbība (74 punkti), kurai jaunieši pievērš lielu uzmanību. Jāatceras, ka augsts nodarbinātības un uzņēmējdarbības līmenis atmaksāsies pašvaldībai ar lielākiem nodokļu ieņēmumiem, zemākiem izdevumiem sociālā jomā;
- Lai novērtētu pašvaldības un jaunatnes organizāciju darbības ietekmi uz jauniešu dzīves izmaiņām, veikt Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa monitoringu ik pēc 3-4 gadiem.

Pielikumi

IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBA

1.Pieejami pulciņi/aktivitātes

Jautājums – Vai Tev ir pieejami (finansiālā un/vai ģeogrāfiskā ziņā (attālums)) šādi pulciņi/aktivitātes?

		Jā	Nē	Grūti pateikt/NA
1	Komandu sporta aktivitātes (basketbols, volejbols, florbols, utt.)			
2	Valodu apguves kursi			
3	Deju pulciņš/grupa			
4	Ar muzicēšanu saistītas aktivitātes (ansamblis, orķestris, koris, utt.)			
5	Vizuālās mākslas pulciņš/grupa			
6	Dažādas radošās un tematiskās grupu aktivitātes (piem. teātra mākslas grupas, tehniskās jaunrades grupas, folkloras pulciņi, vides izglītības pulciņi, u.c.)			
7	Dažādas tematiskās neformālās izglītības aktivitātes (nometnes, apmācības, pieredzes apmaiņa, izglītojošie semināri, iesaiste projektā, utt.)			

2.Vēlme piedalīties pilciņos/aktivitātēs

Jautājums – Vai Tu vēlētos tuvākā gada laikā piedalīties šādos pulciņos/aktivitātēs?
(Norādi, lūdzu, savu viedokli neatkarīgi no tā vai jau piedalies kādā pulciņā/aktivitātē vai ne).

		Jā	Nē	Grūti pateikt/NA
1	Komandu sporta aktivitātes (basketbols, volejbols, florbols, utt.)			
2	Valodu apguves kursi			
3	Deju pulciņš/grupa			
4	Ar muzicēšanu saistītas aktivitātes (ansamblis, orķestris, koris, utt.)			
5	Vizuālās mākslas pulciņš/grupa			
6	Dažādas radošās un tematiskās grupu aktivitātes (piem. teātra mākslas grupas, tehniskās jaunrades grupas, folkloras pulciņi, vides izglītības pulciņi, u.c.)			
7	Dažādas tematiskās neformālās izglītības aktivitātes (nometnes, apmācības, pieredzes apmaiņa, izglītojošie semināri, iesaiste projektā, utt.)			

3.Izglītības kvalitātes vērtējums

Jautājums – Kā Tu novērtētu

Ja esi pabeidzis mācības, lūdzu sniedz atbildi par pēdējo izglītības iestādi.

		Ļoti pozitīvi	Drīzāk pozitīvi	Drīzāk negatīvi	Ļoti negatīvi	Grūti pateikt/ NA
1	Savas izglītības kvalitāti kopumā					
2	Izglītības iestādes piedāvāto aktivitāšu/pulciņu daudzumu/dažādību					

LĪDZDALĪBA

1. Iespēja līdzdarboties aktivitātēs

Jautājums – Vai Tev ir iespēja (finansiālā un/vai ģeogrāfiskā ziņā (attālums)) līdzdarboties šādās aktivitātēs?

		Jā	Nē	Grūti pateikt/NA
1	Tematiskajās domubiedru grupās internetā			
2	Tematiskajās domubiedru grupās klātienē (ārpus skolas/studijām)			
3	Nevalstiskajās organizācijās			
4	Jauniešu centros vai jaunatnes organizācijās			
5	Dažādās sociālajās un sabiedriskajās aktivitātes Tavas dzīvesvietas tuvumā			
6	Dažādas politiskajās aktivitātes/ politiskā viedokļa paušanā			

2. Vēlme līdzdarboties aktivitātēs

Jautājums – Vai Tu vēlētos tuvākā gada laikā līdzdarboties šādās aktivitātēs?
Atzīmē, lūdzu, atbilžu variantu, kas vislielākā mērā atbilst Tavam viedoklim.

		Jā	Nē	Grūti pateikt/NA
1	Tematiskajās domubiedru grupās internetā			
2	Tematiskajās domubiedru grupās klātienē (ārpus skolas/studijām)			
3	Nevalstiskajās organizācijās			
4	Jauniešu centros vai jaunatnes organizācijās			
5	Dažādās sociālajās un sabiedriskajās aktivitātes Tavas dzīvesvietas tuvumā			
6	Dažādas politiskajās aktivitātes/ politiskā viedokļa paušanā			

3. Dalība jaunatnes organizācijā

Jautājums – Vai Tu pašlaik līdzdarbojies kādā jaunatnes organizācijā?

- 1) Jā
- 2) Nē
- 3) Grūti pateikt

4. Iesaistīšanas biežums aktivitātēs

Jautājums – Cik bieži Tu pēdējā gada laikā esi iesaistījies/-usies šādās aktivitātēs?

Filtrs: Uz pirmo jautājumu atbild tikai tie respondenti, kuri mācās/studē.

Rotēt jomas	12 Reizes vai biežāk	6-11 reizes	1-5 reizes	Ne reizes	Grūti pateikt/NA
1 Skolas aktivitātes (skolēnu/ studentu pašpārvalde, skolas pasākumi)					
2 Interesu aktivitātes (pulciņi, interešu klubi un grupas ārpus skolas)					
3 Sabiedriskās un sociālās aktivitātes (dalība					

	nevalstiskajās organizācijās, vides sakopšana, talkas, brīvprātīgais darbs ar cilvēkiem vai dzīvniekiem, labdarības pasākumi u.c.)				
4	Politiskās aktivitātes (diskusijas par politiku, vēlēšanas, dalība partiju darbībā)				
5	Kultūras un izklaides aktivitātes (koncerti, sporta sacensības, festivāli, kino u.c.)				

5. Informācijas pieejamība par iespējam iesaistīties aktivitātēs

Jautājums – Novērtē, cik lielā mērā Tev ir pieejama informācija par iespējam iesaistīties...

Filtrs: Uz pirmo jautājumu atbild tikai tie respondenti, kuri mācās/studē.

Rotēt jomas	Ir pietiekoši daudz informācijas	Ir par maz informācijas	Nav nemaz informācijas	Neinteresē šāda informācija
1 ... savas skolas/ augstskolas aktivitātēs?				
2 ... savas pašvaldības darbībā?				
3 ... nevalstisko un sabiedrisko organizāciju darbībā?				
4 ... jaunatnes organizāciju darbībā?				
5 ... jauniešu pulciņu, klubiņu, interešu grupu aktivitātēs?				
6 ... politisko organizāciju darbībā?				

BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS

1. Brīvprātīgā darba veikšana

Jautājums – Cik bieži Tu esi veicis/veikusi brīvprātīgo darbu pēdējā gada laikā?

1	Veicu regulāri, vairākas reizes gadā (4 un vairāk reizes)	
2	Veicu dažas reizes gadā (2-3 reizes)	
3	Veicu vienu reizi gadā	
4	Pēdējā gada laikā brīvprātīgo darbu neesmu veicis/veikusi	

2. Vēlme veikt brīvprātīgo darbu

Jautājums – Vai Tu vēlies nākamā gada laikā veikt brīvprātīgo darbu?

1	Noteikti vēlos veikt brīvprātīgo darbu	
2	Drīzāk vēlos veikt brīvprātīgo darbu	
3	Drīzāk nevēlos veikt brīvprātīgo darbu	
4	Noteikti nevēlos veikt brīvprātīgo darbu	

3. Informācijas pietiekamības novērtējums

Jautājums – Kā Tu kopumā vērtētu informācijas pietiekamību par iespējam veikt brīvprātīgo darbu?

1	Informācija ir pilnīgi pietiekama	
2	Informācija ir drīzāk pietiekama	
3	Informācija drīzāk nav pietiekama	

4	Informācija pilnībā nav pietiekama	
5	<i>Grūti pateikt</i>	

JAUNRADE UN KULTŪRA

1.Rīcība

Jautājums – Cik lielā mērā Tavai rīcībai atbilst katrs no šiem apgalvojumiem? Lūdzu, novērtē savu atbildi skalā „pilnībā atbilst”, „drīzāk atbilst”, „drīzāk neatbilst” vai „pilnībā neatbilst”.

		Pilnībā atbilst	Drīzāk atbilst	Drīzāk neatbilst	Pilnībā neatbilst	<i>Grūti pateikt/NA</i>
1	Es bieži iesaistos dažādu kultūras pasākumu organizēšanā					
2	Es regulāri organizēju dažādus pasākumus saviem draugiem					

2.Iespējas izmantot

Jautājums – Vai Tev ir iespēja (finansiālā un/vai ģeogrāfiskā ziņā (attālums)) izmantot šādus pakalpojumus?

		Jā	Nē	<i>Grūti pateikt/NA</i>
1	Kultūras pasākumu apmeklējums (opera, teātris, klasiskās mūzikas koncerts, izstādes u.c.)			
2	Populārās/masu kultūras pasākumu apmeklējums (pasaules slavenu dziedātāju uzstāšanās, dažādi vasaras festivāli)			
3	Kultūras objektu apmeklējums (pilis, pieminekļi, u.c.)			
4	Ceļojums uz citu valsti			

3.Vēlme izmantot

Jautājums – Vai Tu vēlētos nākamā gada laikā izmantot šādus pakalpojumus?
Atzīmē, lūdzu, atbilžu variantu, kas vislielākā mērā atbilst Tavam viedoklim.

		Jā	Nē	<i>Grūti pateikt/NA</i>
1	Kultūras pasākumu apmeklējums (opera, teātris, klasiskās mūzikas koncerts, izstādes u.c.)			
2	Populārās/masu kultūras pasākumu apmeklējums (pasaules slavenu dziedātāju uzstāšanās, dažādi vasaras festivāli)			
3	Kultūras objektu apmeklējums (pilis, pieminekļi, u.c.)			
4	Ceļojums uz citu valsti			

NODARBINĀTĪBA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

1.Priekšroka nodarbošanās veidam

Jautājums – Ja Tev šodien vajadzētu izvēlēties starp dažādiem iespējamiem nodarbošanās veidiem nākotnē, kuram no tiem Tu dotu priekšroku?

1	Būt par darba ņēmēju (darbinieks kādā uzņēmumā)	
2	Būt par pašnodarbināto (individuāls uzņēmējs, kas pats rada un pārdod preces un pakalpojumus)	

3	Būt par darba devēju (persona, kas vada uzņēmumu un nodarbina citas personas)	
4	Cits (lūdzu, norādi) _____	
5	Grūti pateikt	

2.Priekšroka nodarbošanās veidam

Jautājums – Tavuprāt, cik lielā mērā, šīs Tavas prasmes ... Tev palīdzētu (palīdzēja) veiksmīgi iekļauties darba tirgū?

		Sniegtu /(sniedza) man ievērojamas priekšrocības	Nodrošinātu /(nodrošināja), ka esmu vienādā/līdzīgā līmenī kā citi	Nesniegtu /(nesniedza) man nekādas priekšrocības/ drīzāk kavētu /(kavēja)	Grūti pateikt/ NA
1	Zināšanas, ko apgūstu/-uvu skolā/studijās				
2	Prasmes un zināšanas, ko apgūstu/-uvu interešu vai neformālā izglītības ceļā				

3.Izglītības piemērotība darba tirgū

Jautājums – Vai, Tavuprāt, Tava izglītības pieredze kopumā (zināšanas, saskarsmes spējas, kontakti, u.c.) ir piemērota, lai veiksmīgi iekļautos darba tirgū?

1	Noteikti jā	
2	Drīzāk jā	
3	Drīzāk nē	
4	Noteikti nē	
5	Grūti pateikt	

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA UN LABKLĀJĪBA

1.Dzīves apmierinātības vērtējums

Jautājums – Lūdzu, novērtē kāda ir Tava dzīve (dzīves kvalitāte) pašlaik: izglītības iespējas, hobiju un brīvā laika iespējas, finanses, veselība, drošība (skolā, uz ielas, mājās)?

1	Esmu pilnībā apmierināts/-a ar savu dzīvi	
2	Esmu drīzāk apmierināts/-a ar savu dzīvi	
3	Esmu drīzāk neapmierināts/-a ar savu dzīvi	
4	Esmu pilnībā neapmierināts/-a ar savu dzīvi	
5	Esmu pilnībā apmierināts/-a ar savu dzīvi	

2.Veselības stāvokļa vērtējums

Jautājums – Kā Tu pats (pati) novērtē savu pašreizējo veselības stāvokli?

1	labs	
2	diezgan labs	
3	vidējs	

4	diezgan slikts	
5	slikts	

3. Fizisko aktivitāšu pašvērtējums

Jautājums – Kurš no šiem apgalvojumiem vislielākā mērā atbilst Tavai situācijai? Tev/Tavas..?

Paskaidrojums: Fiziskās aktivitātes ir aktivitātes, kas izraisa elpošanas paātrināšanos. Fiziskās aktivitātes nav mājas uzkopšanas darbu veikšana

1	nav bijušas sporta vai fiziskās aktivitātes pēdējo 7 dienu laikā	
2	sporta vai fiziskās aktivitātes pēdējo 7 dienu laikā kopumā nepārsniedz 2,5 stundas nedēļā	
3	sporta vai fiziskās aktivitātes pēdējo 7 dienu laikā nepārsniedz 5 stundas nedēļā	
4	sporta vai fiziskās aktivitātes pēdējo 7 dienu laikā kopumā ir vairāk nekā 5 stundas nedēļas laikā	
5	<i>Grūti pateikt</i>	

SOCIĀLĀ IEKĻAUSĀNA

1. Iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu

Jautājums – Kā Tu vērtē, cik lielā mērā Tev personīgi ir iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu...

Filtrs: respondenti, kuri mācās/studē atbild uz visiem jautājumiem; kuri nemācās/nestudē uz 1;2;4;5.

		Lielā mērā (mans viedoklis vienmēr tiek ņemts vērā)	Nedaudz (Mans viedoklis dažreiz tiek ņemts vērā)	Nemaz (mans viedoklis nekad netiek ņemts vērā)	<i>Grūti pateikt/ NA</i>
1	Tavā ģimenē				
2	Tavā draugu kompānijā				
3	Tavā izglītības iestādē				
4	Pašvaldībā, kurā Tu dzīvo				
5	Latvijā				

2. Uzticēšanās cilvēkiem

Jautājums – Cik lielā mērā Tu kopumā uzticies cilvēkiem?

1	Pilnībā uzticos	
2	Drīzāk uzticos	
3	Drīzāk neuzticos	
4	Nemaz neuzticos	
5	<i>Grūti pateikt</i>	

JAUNATNE UN PASAULE

1. Sekošana informācijai par notiekošo

Jautājums – Cik lielā mērā Tu seko līdzi informācijai par notiekošo...

		Regulāri sekoju līdzi	Dažreiz sekoju līdzi	Nesekoju līdzi nemaz	<i>Grūti pateikt/ NA</i>

1	Tavā dzīvesvietā (pilsētā, pagastā)				
2	Tavā reģionā				
3	Latvijā				
4	Eiropā				
5	Citur pasaulē				

2. Vērtējums par jauniešu iespējām ietekmēt lēmumu pieņemšanu

Jautājums – Kā Tu vērtē, cik lielā mērā jauniešiem kopumā ir iespējas ietekmēt dažādu valsts un sabiedrības līmeņa lēmumu pieņemšanu...

		Lielā mērā (jauniešu viedoklis vienmēr tiek ņemts vērā)	Nedaudz (jauniešu viedoklis dažreiz tiek ņemts vērā)	Nemaz (jauniešu viedoklis vispār netiek ņemts vērā)	<i>Grūti pateikt / NA</i>
1	Tavā dzīvesvietā (pilsētā, pagastā)				
2	Tavā reģionā				
3	Latvijā				

3. Vērtējums par jauniešu iespējām ietekmēt personīgo dzīvi

Jautājums – Kā Tu vērtē, cik lielā mērā jauniešiem kopumā ir iespējas ietekmēt dažādu lēmumu, kas tieši attiecas uz viņu dzīvi, pieņemšanu?

		Lielā mērā (jauniešu viedoklis vienmēr tiek ņemts vērā)	Nedaudz (jauniešu viedoklis dažreiz tiek ņemts vērā)	Nemaz (jauniešu viedoklis vispār netiek ņemts vērā)	<i>Grūti pateikt / NA</i>
1	Tavā dzīvesvietā (pilsētā, pagastā)				
2	Tavā reģionā				
3	Latvijā				

INFORMĀCIJA PAR RESPONDENTU

Lūdzam ievilkt krustiņu atbilstošajā rūtiņā

1	Vecums	13-15	16-19	20-25		
2	Dzimums	Vīriešu	Sieviešu			
3	Pilsonība	LR pilsonis	Citas valsts pilsonis	Nepilsonis		
4	Tautība	Latvietis	Krievs	Cita		
5	Mācības pašreiz	Pamatskola	Vidusskola /ģimnāzija	Arodskola /tehnikums	Universitāte /koledža	Nekur nemācos /nestudēju
6	Iegūtā izglītība	Sākumskolas /nepabeigtā pamatizglītība	Pamatizglītība	Vidēja izglītība	Profesionālā vidēja izglītība	Augstākā izglītība